

Violeta Palčinskaitė
Kazys Saja

DĖMESIO!

ŽIŪRĖK Į MANE

Alma littera

KAIP AŠ TAPAU FOTOGRAFU

Tikėsit ar netikėsit, bet mano tėtis Kristijonas Lakštutis iš tikrųjų yra keturpirštis. Dėl to jį daugelis vadina Kristu Keturpirščiu. Jei norit, galit iš to pasijuokti, tėtis jums pritars, nes jis yra cirko klounas, arba juokdarys.

Labai seniai, dar tebebūdamas pyplys, ką tik išsiritęs iš lopšio, mano tėvelis buvo įpratęs čiulpti dešinės rankos smilių. Tas jo

pirštelis ir ištirpo kaip saldainis. Kairės rankos pirštą jam nukandė cirko asilas Sultonas, taip pat neblogas juokdarys. Mano tėvas su juo dainuodavo vieną dainelę:

*– Vajė vajė, kiek daug veidų!
Ką mes nuveiksim vienu du?
Kaip būtų gera, kad ir jie
Kartu užtrauktų – jė, vajė...*

Gaila, kad Sultono žodžių niekas nesuprasdavo, todėl Kristas Keturpirštis nutarė jį išmokyti žmoniškiau pašnekėti. Abudu buvo labai užsispyrę, todėl nieko gero iš to neišėjo.

Nukandęs tėčiui pirštą, asilas labai nusigando. Parpuolė ant kelių ir verkšlendamas pasakė:

– Dovanok, Kristijonai, aš maniau, kad čia morka...

– Ak tu, asile asile! – atsakė mano tėtis. – Kodėl tu negali cirko žiūrovams tarti kelių žodžių, a?

– Todėl, kad kalbančių asilų užtenka ir be manęs, – atrėžė Sultonas ir daugiau nebeištarė nė vieno žodžio. Netgi „vajė vajė“ nebedainavo.

Tėtis išėjo iš cirko ir nusprendė pasidaryti fotografu. Įsigijo didelę fotokamerą, kad joje galėtų lengvai išsitekti du gražūs paukščiukai. (Vienam lindėti ten būtų labai nuobodu.)

Kiti fotografai mėgsta apgauti, sakydami: „Žiūrėkit čionai, tuoj išlėks paukščiukas!“ O Kristijonas, mano tėtis, pasilenkęs prie aparato tyliai pasakydavo paukščiukams: „Pirmyn, mano bičiuliai!“, ir tie purpt purpt, šaute iššaudavo lauk ir sutūpę ant kameros dar

linksmi pačiulbėdavo. Fotografijoje senas ir jaunas išeidavo linksmas, išsišiepęs arba iš nuostabos išsproginęs akis.

Viskas būtų buvę gerai, bet iš tolimų kelionių sugrįžo tėvelio cirkas, ir jo artistai pasakė, kad asilas visai nustojo šokęs ir dainavęs. Išėina į areną ir verkia, ašaros lyg pupos ritasi per skruostus. Žinoma, atsiranda beširdžių, kurie sutinka ir iš to pakikenti. O mudu su tėčiu labai susigraudinom.

Paveikslėly jūs matėt, koks liūdnas Kristas Keturpirštis sėdi prie savo aparato. Galvoja, ką dabar daryti – grįžti jam į cirką ar negrįžti. Grįžtu, bet kam palikti fotokamerą su paukščiukais? Gal kam parduoti ar padovanoti?

– Tėveli! – šuktelėjau stovėdamas už kelių žingsnių. – Ne tik tu, bet ir tavo kepurė labai nusiminus.

Jis norėjo pasitaisyti, bet nebespėjo. Kitas fotografas, tėvelio draugas, cakt ir nupaveikslavo tokį, koks jis buvo tada.

– Tu labai pastabus, – pagyrė mane tėtis, žiūrėdamas į savo nuotrauką. – Aš grįšiu į cirką, o aparatą su paukščiukais dovanosiu tau. Tik būk ir toliau toks pats smailiaakis...

Ar tikrai esu toks, jūs galite spręsti iš tos knygelės. Joje sudėtos geriausios mano fotografijos su aprašymais, kaip ir kur jas sumedžiojau.

Užmiršau pasakyti, kad mano vardas – Povilas. Mano mamytė – mokytoja, sesuo Julė lanko darželį, o senelė skaito, mezga, vaikšto į parduotuves, verda pietus ir labai mėgsta kalbėtis telefonu.

VARLYS BAILYS

Vienoje kūdroje, kurią mudu su Jule esame skersai išilgai išbraidę, gyvena mūsų pažįstamas žalias kaip žalias lapas Varlys. Jis, matyt, nugirdo, kaip aš Julei skaičiau pasaką apie varlę,

kuri, kvailelio pabučiuota, pavirto gražia karalaite. Varlys įsikalė į plokščią savo galvelę, kad ir jis pavirstų – jeigu ne karalaičiu, tai bent koku ponaičiu, ministru, tik reikia, kad mano sesutė jį švelniai paėmus pabučiuotų.

Kartą mudu su Jule norėjom nufotografuoti kokią nors peteliškę ar laumžirgį, nutūpusį ant lelijos žiedo, bet užėjo lietus. Jau žadėjom apsisukę grįžti į dėdės Jono namus, bet netikėtai išgirdom Varlio kurkimą:

– Jule, Jule, Jultyte... Eikš čia, eikš čia, pabučiuok mane, pabučiuoook...

Žalias Varlys tupėjo ant šlapio lelijos lapo – štai toks, kokį jūs matot paveikslėlyje. Girios nykštukai ar kokios linksmos laumės buvo pritaikiosios Varliui prašmatnią skrybėlę ir įspraudusios mėlyną skėtį nuo lietaus. Taigi jau dabar Varlys atrodė tarsi pasakų ponaitis arba kaip koks teatro dainininkas.

– Jule, Juuule, – traukė savo ariją, – eikš, eikš, eikš... Pabučiuok mane, pabučiuuuuok...

– Nubrisk ir pakštelėk, juk neįkaš, – paraginau seserį. – Gal iš tikrųjų atsitiks kaip toj pasakoj...

Julės daug įkalbinėti nereikėjo.

– Palauk, Varliuk, aš tuojau... – tarė ji meiliai ir maloniai. – Tik tu galėtum pats arčiau priplaukti.

Vanduo buvo šaltokas, Julė aikčiodama brido vis giliau. Bet ji buvo labai atkakli ir nė nemanė grįžti iš pusiaukelės. Varlys nutilo. Žiūrėjo į ją išsproginęs akis, nes, matyt, jį suėmė baimė, abejonė. O jeigu pabučiuotas Varlys nepavirs jaunikaičiu? Liks toks pat, koks buvo?.. Vai kokia bus gėda!

O jeigu iš tikro pasikeis? Bus kaip Julės brolis?.. Kažin, ar Varlys bus laimingesnis. Be vandens, be dumblo, kuriame taip smagu lindėti!..

Kai mano sesutė, įbridus lig pat pažastų, jam draugiškai ištiesė ranką, Varlys pliumpo nuo lelijos lapo į gilumą, švyst švyst, nunėrė į kitą kūdros pakraštį ir ten iškišęs galvą nusikvatojo:

– Kva kva kva... Kvaiša tu, kvaiša... Apgavau, pagavau, apgavau!..

– Bailys! – pasakė Julė. – Daugiau aš nė skersa į tokį nežiūrėsiu!

Varlys nustojo kvaksėti ir pasislėpė tarp maurų. Man atrodo, kad jam pasidarė labai liūdna. Ko gero, jis ir dabar tebesigrauzia, kad buvo toks žioplys, toks niekingas bailys.

„PAGAUTI MOMENTĄ“

Ar žinote, kas svarbiausia fotografijos mene? Pagauti momentą. Taip sako visi garsūs fotografai. Žvilgtelkite į šią mano nuotrauką – argi ne? Žinoma, kol kas aš dar nesu koks garsus meistras, tačiau... Ne tik akylas, bet ir ausylas, kaip fotografui dera... Taigi šįryt, kai mes su Jule dar vartaliojomės savo lovose, už sienos išgirdau suokiantį tėčio balsą:

*Oi Varnaite Lakštutaite,
Duok man savo skrybėlaite,
Skrybėlaite rožinę...
Mes naujovę ruošiame...*

Skubiai pašokau iš lovos ir stvėriau fotoaparata. Tylutėliai praveręs svetainės duris, pamačiau tėtį, kuris ant galvos jau maukšlinosi mamos skrybėlaitę – nuo tų laikų, kai mama dar Varnaitė buvo. Čia dar ne viskas. Nuo tėčio kaklo maskatavo taškuotas Julės sijonas, pasiūtas pagal paskutinę madą – ligi pat žemės, tačiau jis vos vos dengė kaulėtus kelius.

– Dabar jau galima ir parepetuoti, – dalykiškai pasakė tėtis, apžvelgęs veidrodyje savo naują pavidalą. – Mūsų cirkas, – pasakė jis mamai, – nutarė iš pagrindų pakeisti savo programą. Dabar kiti laikai, – pasakė mūsų cirko direktorius per susirinkimą. Asilą Sultoną išdažysiu baltais dryželiais – bus zebros. Liūtai vaidins katinus, o ne atvirkščiai. Dresuotas kiaules kol kas išmetame iš vaidinimo... Taip pat sutarėme, kad klounai ne juokintų publiką, o pabandytų ją pravirkdyti. Tai bus labai neįprasta ir todėl įdomu...

Štai man ir dingtelėjo įamžinti tėtį naujame vaidmenyje, „pagauti momentą“.

Kaip lapinas nukiūtinau tėčiui iš paskos. O jis išėjo į kiemą ir, įsitikinęs, kad jo niekas nemato, dviem pirštais suėmė savo – tai yra Julės – sijonėlio kraštus ir tarsį mažą mergaitę pašoko į viršų. Beje, ar pastebėjot? Tėtis pamiršo pakeisti batus. Tačiau taip dar įdomiau. Be to, net mamos batai jam būtų buvę per maži, o ką jau kalbėt apie Julės...